

Het blijft “heel uitzonderlijk”, maar wanneer gebeurt euthanasie wegens ondraaglijk psychisch lijden?

Euthanasie wegens psychisch lijden bij een psychiatrisch probleem is aan strengere voorwaarden gebonden. — © Guy Puttemans
Vorig jaar werd een twintigtal keer euthanasie uitgevoerd wegens ondraaglijk psychisch lijden na een psychiatrisch problematiek. Slechts 0,9 procent van het totaal van 2.700 keer euthanasie in België. “Het blijft heel uitzonderlijk”, zegt euthanasie-expert Wim Distelmans.
Vrijdag 7 oktober 2022 om 03:00

Uit het jaarlijkse rapport van de Federale Controle- en Evaluatiecommissie blijkt dat in alle gevallen voldaan was aan wettelijke voorwaarden. Het ging om een wilsbekwame patiënt, een schriftelijk verzoek, een medisch uitzichtloze toestand, aanhoudend en niet te lenigen lijden veroorzaakt door een ernstige en ongeneeslijke ziekte en een herhaald verzoek.

Vraag is wel hoe je het meet of iemand “ondraaglijk psychisch lijdt”. “Het uitgangspunt is dat het de patiënt is die bepaalt wanneer het psychisch lijden ‘ondraaglijk’ is”, zegt Distelmans. Op dat vlak is er geen verschil met fysiek pijnlijden. Ook daar is het de patiënt die oordeelt.

“Maar ‘ondraaglijk lijden’ volstaat dus niet voor een euthanasie-aanvraag. De aandoening moet ook ongeneeslijk zijn. Bij psychiatrische aandoeningen als bipolaire stoornis of borderline betekent dat concreet dat eerst de klassieke behandelmethoden moeten worden toegepast. Geeft de patiënt dan nog altijd aan dat het lijden voor hem ondraaglijk is, dan heeft hij recht op een euthanasie-aanvraag. Het is dan aan de arts om te beslissen of hij daarop wil ingaan.”

Advies bij twee collega's

Zo'n arts kan dat nooit alleen. Bij een terminale ziekte volstaat het om advies in te winnen bij een collega. “Bij een terminale aandoening moet de behandelende arts twee collega's om advies vragen. En een daarvan moet een expert zijn in die medische materie”, zegt Distelmans. De wet zegt volgens hem niet expliciet dat die adviezen gunstig moeten zijn, al vinden sommigen dat evident. “Maar er is een onderscheid tussen een ongunstig advies dat rondzegt dat de wettelijke voorwaarden niet zijn voldaan, of een advies dat enkele bedenkingen formuleert. In het eerste geval is het ondenkbaar dat een euthanasie toch plaatsvindt. In het tweede geval kan de behandelende arts toch doorzetten.” Een opvallend element bij een euthanasie wegens psychisch lijden is dat er ook een wettelijk vastgelegde wachttijd is. Tussen het formuleren van de euthanasiewens en de uitvoering ervan moet minstens een maand tijd verstrijken. Aan iemand euthanasie vraagt bij terminale ziekte dan is die wachttijd er niet. (sdb)